

Тезаврація прибутку як важливий напрямок самофінансування суб'єктів господарської діяльності

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі досліджено поняття тезаврації прибутку, розглянуто сутність та складові, а також проаналізовано переваги та недоліки фінансування підприємства за рахунок тезаврації прибутку

Ключові слова: тезаврація, прибуток, реінвестиції, складові, самофінансування

Abstract

In the work the concept of profane thesaurus are investigated, the essence and components are considered, as well as the advantages and disadvantages of financing of the enterprise by means of profits

Keywords: thesaurus, profit, reinvestment, components, self-financing

Вступ

В економічній літературі надзвичайно важливим є вивчення природи та сутності прибутку. На сьогоднішній день про прибуток можна сказати наступне: це кінцева мета і рушійний мотив товарного виробництва і ринкової економіки, а отже, головний стимул і основний показник ефективності будь-якого підприємства і фірми. Високі прибутки змушують капітали мігрувати з однієї галузі в іншу.

Зокрема, велику увагу тезаврації прибутку присвятили такі видатні зарубіжні та українські вчені як: В.А. Андрущенко, С.Т. Буковинський, А.О. Василик, Р.Т. Вахненко, С.В. Гейць, М.В. Глущенко, І.В. Зятковський, В.В. Суторміна, Г.І. Фалігіна, Я.В. Шмаленко, С.Т. Юрій та ін.

У цьому випадку проблема доходів і прибутку стає ще більш актуальною і приковує до себе увагу не тільки практиків, але і теоретиків. При цьому основним питанням залишається ефективно використання прибутку шляхом його тезаврації.

Метою роботи є дослідження сутності самофінансування підприємства за рахунок тезаврації прибутку.

Результати дослідження

Нерідко в економічній літературі сутність самофінансування зводиться до тезаврація прибутку підприємства теперішнього та минулих звітних періодів. Мова йде про спрямування частини чистого прибутку підприємства на розвиток операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Самофінансування – це фінансова стратегія управління суб'єкта підприємницької діяльності власними доходами і надходженнями у грошовій формі відповідного цільового призначення з метою акумулювання капіталу, достатнього для фінансування розширеного відтворення [1, с.135].

У світовій економічній літературі, залежно від способу відображення прибутку в звітності, зокрема в балансі, виокремлюють:

- приховане самофінансування;
- відкрите самофінансування (тезаврація прибутку).

Тезаврація прибутку — це спрямування його на формування власного капіталу підприємства з метою фінансування інвестиційної та операційної діяльності.

Величина тезаврації відповідає обсягу чистого прибутку, який залишився в розпорядженні підприємства після сплати всіх податків та нарахування дивідендів. Збільшення власного капіталу в результаті тезаврації прибутку підприємства позначається також як відкрите самофінансування.

Для визначення рівня самофінансування розраховують коефіцієнт самофінансування:

$$K_{cf} = \frac{\text{Тезаврований прибуток}}{\text{чистий прибуток}} \quad (1)$$

В балансі підприємства, тезаврований прибуток відображається згідно наступних позицій: у пасиві за статтями:

- нерозподілений прибуток;
- резервний капітал;
- статутний капітал.

При тезаврації прибутку, як правило, підвищується курс корпоративних прав підприємства; в активі він може бути спрямований на фінансування будь-яких майнових об'єктів:

- оборотних і необоротних;
- короткострокових і довгострокових.

Тезаврація прибутку здійснюється з метою розширення обсягів фінансово-господарської діяльності підприємства за такими двома основними напрямками – поповнення оборотного капіталу та фінансування необоротних активів.

Щоб підприємство мало змогу здійснювати самофінансування воно має отримувати прибуток. Нижче в таблиці 1.1 наведені дані про прибутковість підприємств різних видів діяльності [2].

Фінансові результати діяльності підприємств за видами економічної діяльності за 2018 рік

Таблиця 1.1

Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збиток		у % до загальної кількості підприємств
у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат	
Усього	66,4	140934,2	34,9	83024
у тому числі				
сільське господарство, мисливство, лісове господарство	82,1	6888,7	17,9	2091,6
промисловість	58,7	68539,9	41,3	37409,3
будівництво	66,7	3422,2	33,3	2539,2
діяльність готелів та ресторанів	67,5	509,6	32,5	744,9
діяльність транспорту та зв'язку	57,9	15277,3	42,1	5756,2
фінансова діяльність	76,9	21595,6	23,1	2796,1
операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	64,5	5393,2	35,5	8074
освіта	77,2	74,0	22,8	15,0
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	72,4	198,8	27,6	157,8
надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	59,6	1055,4	40,4	1421,7

Отже 66,4% є прибутковими і можуть здійснювати реінвестиції, решта 34,9% не можуть, бо є збитковими.

Висновки

Фінансування підприємства за рахунок тезаврації прибутку має як переваги, так і недоліки. До основних переваг самофінансування у вигляді тезаврації слід віднести такі:

- тезавровані кошти не потрібно повертати та сплачувати винагороду за користування ними;
- тезавровані кошти не потрібно повертати та сплачувати винагороду за користування ними;
- тезаврація прибутку при ефективному його використанні може призвести до збільшення прибутку підприємства в майбутньому.

Недоліки самофінансування (тезаврації) у тезовому вигляді можна охарактеризувати таким чином:

- недостатній контроль за внутрішнім фінансуванням знижує вимоги до ефективного використання коштів;
- іноді можлива помилковість інвестицій при неврахуванні рентабельності вкладень у підприємство.

Отже, самофінансування у вигляді тезаврації прибутку є економічною базою самостійності й самоуправління суб'єктів підприємницької діяльності. Для них воно означає: вигідне (найдешевше) вкладення капіталу, обов'язкове фінансування поточних та інвестиційних потреб за рахунок власних коштів, гарантовану можливість збільшення фінансової стійкості. Також слід врахувати що розмір тезаврованого прибутку прямо пропорційно впливає на розмір виплачених дивідендів (наприклад для акціонерного товариства). Так при збільшенні тезаврованого прибутку розмір виплати дивідендів буде менший, а при його зменшенні виплати дивідендів будуть вищі. З цього випливає, що на тезаврацію впливає дивідендна політика підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Зятковський І. Проблеми самофінансування суб'єкта підприємницької діяльності / Зятковський І. // Світ фінансів. – 2007. – № 11. – С. 135 - 139.
2. Фінансові результати діяльності підприємств за видами економічної діяльності за 2018 рік // <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/fin>
3. Фурик В.Г. Фінанси підприємств: навч. посіб./Фурик В.Г. – Вінниця, ВНТУ, 2008 - 136с.
4. Самофінансування промислових підприємств // <http://www.securities.org.ua>
5. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.

Валерія Андріївна Богданова – студентка групи МФК-18мі, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valeribogdanova97@gmail.com

Науковий керівник: **Василь Григорович Фурик** – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Valeriia A. Bohdanova- Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: valeribogdanova97@gmail.com

Supervisor: **Vasyl H. Furik** - Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia